

ALOITE LUPAJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISESTÄ KALLIOAINEKSEN OTTAMISESSA

YL 260 §

4.12.2007

Ympäristötoimenjohtaja Juhani Korpinen 26.11.2007:

Tiedossa on, että ympäristöministeriössä on vähintäänkin keskusteltu ympäristö- ja maa-aineslupajärjestelmän uudistamisesta. Uudistamisen aiheena saattaa olla eri säädösten ensisijaisuuden määrittäminen päällekkäisten lupajärjestelmien tilanteessa.

Rauman kaupungin ympäristönsuojelu- ja maa-ainesviranomaisen on käytännössä joutunut soveltamaan kallioaineksen ottamisen hankalia säädös-kohtia. Vaasan hallinto-oikeuden tuore ratkaisu ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n kohtien 7 c ja 7 e (ns. 50/365-sääntö) soveltamisesta johtanee ennakkopäätöksen kaltaiseen työväliseeseen, kun aineksen louhija ja murskaaja valittaa ratkaisusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Ennakkopäätös tarjoaa kuitenkin vain osittaisen avun ennustaa monisäikeisen ja -vaiheisen lupaharkinnan lopputulosta. Tilanne on hankala lupaviranomaiselle, toiminnan harjoittajalle ja haitan kärsijälle.

Tästä syystä ympäristölautakunta saattaa ympäristöministeriön tietoon omat kannanottonsa kallioaineksen ottamiseen liittyvästä lupajärjestelmästä.

Koska ehdotus sisältää tiedon maa-aines- ja ympäristölupatarpeen kiertämiskeinosta, asia käsitellään ei-julkisena. Lupatarpeen kiertäminen kun vahingoittaa viranomaistyön mahdollisuuksia luonnon ja ympäristön suojelemisessa.

Ympäristötoimenjohtaja 26.11.2007:

Ehdotus: Ympäristölautakunta saattaa ympäristöministeriön tietoon seuraavat näkökantansa kallioaineksen ottamista säätelevän lainsäädännön kehittämisessä:

Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhdistäminen

Kahden lupajärjestelmän käyttö kallioaineksen ottamisessa on kallista toiminnan harjoittajalle, haitan kärsijälle sekä lupa- ja valitusviranomaisille.

Kahden lupajärjestelmän käyttö hämää erityisesti haitan kärsijää. Kokemukset osoittavat, että naapurivaatimukset muutoksenhaussa perustuvat usein "väärän lain" painotuksiin.

Naapurihaitan ratkaisemisareena

Hämmennystä lisää maa-aineslain tarjoama haitan korvaamismenettely suhteessa ympäristönsuojelulaissa ilmaistuihin ympäristön pilaamisrajoituksiin. Maa-aineslaki pitää mahdollisena, että toiminnasta aiheutuu haittaa asutukselle tai ympäristölle. Haitta on mahdollinen, ellei sitä kohtuullisin kustannuksin voida välttää. Tällaisesta haitasta, ellei se ole vähäinen, voi haitan kärsijä saada lunastustoimituksessa täyden korvauksen.

Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä taas on, ettei toiminnasta aiheudu naapurille naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta rasiutusta.

Tavoiteltavaa on, että naapurihaitta voidaan huomioida yhden säädösmekanismin ja yksien haitan suuruutta ilmaisevien attribuuttien avulla.

Nopea kalliolouhinta ja murskaus

Kallioaineksen louhinta ja murskaus voidaan nykyään suorittaa nopeasti. Pitkäaikainen haitta muodostuukin tällöin lähinnä vain kuljetuksista.

Säädösten toivotaan muutoinkin kuin em. 50/365 –keinolla antavan tukea louhinta- ja murskausajan tiukalle aikasäättelylle, vaikka toiminta-aika kohteessa muutoin olisikin tavallinen viisi vuotta.

Ongelmana 50/365 –keinon käyttämisessä on, voidaanko louhintaa tai murskausta jatkaa aina 365 päivän kuluttua edellisestä 50 päivän louhinta- tai murskausjaksosta. Vaasan hallinto-oikeuden päätös ei vielä ole yksiselitteinen. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ottaa ehkä kantaa siihen, onko 50/365-keino soveltumaton vain kohteissa, joissa saatetaan aiheutua kohtuutonta naapuruussuhdehaittaa vai myös kohteissa, joissa maa-ainesluvan pitkä ottamisaika viittaa tilapäistä jatkuvampaan louhimis- ja murskaamistoimintaan. Ellei oikeuskäytäntö tuo asiaan ratkaisua, toivotaan asian selkeyttämistä lainsäädöksessä.

Valitusviranomainen

Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain erilaiset muutoksenhakumenettelyt eri valitusviranomaisille vaikeuttavat lupa- ja valvonta-asioiden ennakoimista. Vaikeus alkaa useilla asiakkailla jo muutoksenhakuohjeen lukemisesta.

Luonnonarvot lupakriteereinä

Tarkemmin selvittämättömänä, paikallisen lupaviranomaisen käytännön kokemuksiin perustuvana arviona on, että luontoarvojen merkitykseen ratkaisukriteereinä maa-aines- ja ympäristöluvissa vaikuttaa mm. alueella pesivän lintulajin yleinen tunnettuus. Iso, usein valokuvissa esiintyvä lintulaji saa säilyttää varmemmin elinpiirinsä kuin tuntematon, pieni ja harmaa lintulaji, vaikka näiden lintulajien uhanalaisuus edellyttäisi vähintään toisiaan vastaavaa kohtelua.

Räjätystyö

Kalliolouhintaan kuuluvan räjäytystyön valvonta on pääsääntöisesti poliisiviranomaisen tehtävä. Käytännössä räjäytystyön valvonta koituu myös maa-aineslupa- tai ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi.

Viranomaisten tehtäväjako räjäytystyön valvonnassa kaipaa selkeytystä.

Päätös: Hyväksyttiin.